

Theaterjournaal

Blackface [Orkater]

Regie: Michel Sluysmans, Vincent van Warmerdam.

Met de voorstelling ‘Blackface’ brengt Orkater een voorstelling van een haast vergeten genre in première, die van de *blackface*-traditie, waarin blanke acteurs zich schminken om de rol van het zwarte typetje te spelen. Dit beladen genre viert de laatste jaren haar comeback en wordt zelfs ook weer toegepast in Hollywoodfilms. De setting is het Amerika van de 19^e eeuw, waarin de makers (Michel Sluysmans en Vincent van Warmerdam) zich naast *blackface* hebben laten inspireren door de theaterstijl ‘*medicine-show*’, waarin rondtrekkende gezelschappen medicijnen aan de man probeerden te brengen met theatrale en muzikale acts. Deze acts worden aan elkaar gepraat door de onderhoudende verteller Porgy Franssen en er ontvouwt zich een liefdesverhaal tussen de blanke Isabel en de zwarte Tristao. Het verhaal is gebaseerd op ‘Brazil’ van John Updike, die zich op zijn beurt liet inspireren door de mythe van Tristan en Isolde.

Copyright Ben van Duin



Sommige spelers zijn inderdaad geschminkt, anderen houden een masker voor en een van hen (Rogier in 't Hout) belichaamt beide types, want zijn gezicht is half wit en half zwart. Hij is de hedendaagse versie van de *blackface*-traditie en symboliseert daarmee onze huidige tijd waarin het niet aan slechts één groep is voorbehouden om te stereotyperen en iedereen elkaar belachelijk maakt. Hoe anders was dat in het begin van de negentiende eeuw toen de slavenhandel nog wijdverbreid aanwezig was in de Zuidelijke Staten en de Ku Klux Klan de zwarte medemens terroriseerde. In de voorstelling van Orkater komt even een aantal spelers op met de kenmerkende witte kappen van deze organisatie die gestoeld was op diepgeworteld racisme en xenofobie. De spanning die dat meebrengt is direct voelbaar in de zaal.

Tristao en Isabel

‘Blackface’ vertelt het liefdesverhaal tussen de blanke Isabel (Maud Dolsma) en Tristao (Mike Libanon) die in twee heel verschillende werelden leven. Isabel wordt aan de vooravond van het door haar vader gearrangeerd huwelijk hopeloos verliefd op de mooie en intrigerende Tristao en besluit tegen de wil van haar hele familie te verdwijnen met de onbekende, donkere man van wie ze zelf ook amper kon bevroeden haar leven mee te gaan delen. Beiden zijn bereid tot het grootst mogelijke offer – het opgeven van de eigen identiteit – om bij elkaar te kunnen zijn. Het drankje melaniet is net als in de mythe van Tristan en Isolde naast een verzoeningsdrank ook een gif en biedt een onbedoelde uitkomst als de hoop vervlogen lijkt.

Geweldige cast

Dolsma en Libanon maken de voorstelling tot een geweldig feestje. Hun spel is onderhoudend en zeer overtuigend. Samen stijgen ze naar grote hoogten. Hun beider klankkleur is



complementair, waardoor de gezamenlijke zang ook echt bij elkaar past en prettig is om naar te luisteren. Ook Porgy Franssen weet als verteller een indrukwekkende rol neer te zetten. Als listige vader van Isabel manipuleert hij de anderen in de hoop Isabel op andere gedachten te brengen, maar kan zich uiteindelijk schikken in het lot. De dubbelrollen en wisselingen in personages zorgen voor dynamiek in de energieke voorstelling. Ook de rest van de cast weet uitstekend raad met deze bijzondere voorstelling waarin theater en muziek samengaan. De voorstelling van Orkater is verpakt in de historische vorm van een ouderwetse *Minstrel*-show, voorzien van een zeer fraai uitgevoerde muzikale omlijsting. De muziek is soms ingetogen en soms overweldigend mooi. De improviserende geluiden worden begeleid door de banjo en de mondharmonica en laten je meevoeren naar het Amerika waar de lucht blues ademt en het leven zich buiten afspeelt op de houten veranda. 'Blackface' combineert prachtig acteerwerk met een inhoudelijke zoektocht naar de essentie van identiteit en de inwisselbaarheid daarvan. Orkater zet daarmee één van de meest belangwekkende voorstellingen van het jaar neer.

Artikel informatie

Redacteur: *Chris Belloni*

Gezien: 19-03-2009 in Stadsschouwburg Amsterdam in *Amsterdam*

Speelperiode: *tot en met 30-05-2009*